

освітніх середовищ у практику ЗВО: цифрова нерівність, неоднорідність ІК-компетентностей серед здобувачів і викладачів, ризики формалізації цифрової освіти та етичні аспекти онлайн-комунікації. Обґрунтовано, що для ефективної реалізації потенціалу цифрового середовища необхідно цілісно інтегрувати його компоненти у зміст і структуру освітніх програм, забезпечити підвищення кваліфікації педагогів, а також створити сприятливі організаційно-методичні умови на рівні закладу освіти. Підкреслено, що цифрове освітнє середовище не має залишатися допоміжним елементом у підготовці майбутнього викладача, а повинно розглядатися як стратегічно важлива складова сучасної вищої педагогічної освіти. Перспективами подальших досліджень визначено розробку моделей цифрової компетентності, критеріїв якості цифрової взаємодії в освітньому процесі, а також вивчення психологічних та аксіологічних аспектів цифрової трансформації вищої школи.

Ключові слова: *цифрове освітнє середовище, заклади вищої освіти, професійна підготовка, майбутні викладачі, цифрова компетентність, освітні технології.*

УДК 374.7.018.46:004.7

USE OF DIGITAL PLATFORMS TO IMPROVE THE QUALITY OF POSTGRADUATE TEACHER TRAINING

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Яна Топольник

доктор педагогічних наук, професор,
E-mail: yannetkatop@gmail.com
ORCID ID 0000-0001-7885-9454
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Yana Topolnyk

D.Sc. in Pedagogy, Professor,
E-mail: yannetkatop@gmail.com
ORCID ID 0000-0001-7885-9454
SHEI "Donbas State Pedagogical University", Ukraine

ABSTRACT

The article states that the digitization of education in Ukraine requires the combined efforts of scholars and practitioners in the fields of pedagogy and psychology, as well as digital technology specialists, to find interdisciplinary solutions to contemporary problems in the organization of the educational process using digital platforms. Based on an analysis of the scientific views of domestic and foreign scientists, the goals, tasks, functions, characteristics, and features of digital platforms are identified. The scientific views of representatives of psychological and pedagogical research are summarized, and digital platforms for postgraduate pedagogical education institutions are defined as an open educational information and communication environment providing students with free access to educational information, promoting democracy, productivity, interaction, interactivity, accessibility, individualization, differentiation, and objective assessment of learning. Attention is drawn to the fact that in order to improve the quality of education and the democracy of learning in postgraduate education institutions, the following platforms are used:

Moodle, Google Classroom, Canvas, Microsoft Office 365, Kiddom, Edmodo, Prometheus, Coursera, edX, Udemy, Udacity, Stanford online, etc. It has been established that the use of digital platforms in the educational activities of postgraduate education institutions contributes to the satisfaction of various learning styles and preferences, collaborative learning, real-time feedback and assessment, active interaction between students, applicants, and teachers at a distance, opens up wide opportunities for experimental learning through the use of immersive technologies, transforms the possibilities of continuous education and lifelong learning for professionals at all stages of their career growth, strengthens cooperation and interconnection between learners, teachers, scientists, and experts from around the world and improves the quality of education, develops competent specialists, and, as a result, enhances the competitiveness of teachers in the educational services market.

Key words: *postgraduate teacher education, digital platforms, adult learners, digitization of education, quality of education.*

Актуальність теми. Навчання протягом усього життя – ключовий виклик у цифрову (інформаційну) епоху. Особливо цей виклик стосується педагогів (учителів, викладачів, які працюють у закладах загальної середньої освіти, вищої освіти, післядипломної освіти тощо). Чому ключовий виклик? Говорячи про безперервне навчання та розвиток педагога в цифрову епоху, маємо на увазі необхідність швидко адаптуватися до змін, бо педагог, навчаючи інших, має відповідати сучасним вимогам – постійно оновлювати свої знання, розвивати вміння та навички, підвищувати власну конкурентоспроможність, тобто розвиватися, творчо підходити до розв’язання освітніх завдань, постійно прагнути до професійного зростання, удосконалювати професійну майстерність, щоб залишатися затребуваним та ефективним в умовах сучасної освіти.

Педагоги, які відкриті до нових знань, здатні генерувати креативні ідеї, критично осмислювати форми, методи та прийоми роботи зі здобувачами, вибудовувати якісну та розгалужену систему освіти, застосовувати інноваційні технології в професійній діяльності тощо, є критично важливими в сучасному освітньому середовищі. Але в цифрову епоху цього замало! Щоб бути висококласним фахівцем, цікавим для здобувачів (і як особистість, і як педагог) сучасному педагогу необхідно опановувати цифрові інструменти: уміти використовувати в педагогічній діяльності комп’ютерні програми, онлайн-платформи, відкриті освітні ресурси, інтерактивні дошки, розробляти електронні навчальні матеріали тощо. Такий досвід дозволить їм краще виконувати свої професійні обов’язки та стане запорукою ефективного заняття, бо сприятиме продуктивній комунікації, інтерактивності, зацікавленості та вмотивованості здобувачів.

Перехід до онлайн-освіти, упровадження гейміфікації, цифрових платформ, використання штучного інтелекту відкрило нові освітні можливості для підвищення якості післядипломної педагогічної освіти. Значення цифрових платформ важко переоцінити, бо вони дозволяють навчатися в будь-який час і з будь-якого місця (важливо для педагогів, які поєднують роботу та навчання), містять інтерактивні елементи (сприяють глибокому розумінню матеріалу та розвитку практичних умінь і навичок), дозволяють упроваджувати адаптивне навчання (урахування рівня знань і потреб кожного дорослого здобувача) тощо.

Зазначимо, що професіоналізм освітян – це не лише набір знань, умінь, навичок, здібностей та педагогічного досвіду, а й здатність адаптуватися до мінливих змін сучасного суспільства, зокрема й до змін у професійній галузі, ефективно функціонувати в умовах постійних викликів тобто готовність навчатися новому, відбудовувати вектор власного кар'єрного зростання, змінювати свою поведінку відповідно до нових обставин, розширювати професійні можливості, мати високу мобільність, зацікавленість у власній безперервній освіті та розвитку.

Отже, заклади післядипломної освіти в умовах інформатизації набувають значного поширення в процесі безперервного навчання та розвитку педагога впродовж усього трудового життя та сприяють ефективній інтеграції отриманих знань із реальними робочими умовами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження, наукові розвідки, публікації щодо використання цифрових платформ у процесі діяльності закладів освіти свідчать про значні досягнення та поточні виклики в цій галузі. Заслужують на увагу в контексті аналізованої проблеми дослідження, присвячені використанню цифрових платформ у закладах:

– загальної середньої освіти (В. Биков, І. Іванюк, О. Овчарук, О. Пінчук – сучасний стан використання цифрових засобів для організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти; С. Кулик, Н. Панченко – використання цифрових платформ для ефективного навчання інформатики; Л. Тітова – цифрові платформи для ефективного навчання математики в ЗЗСО; О. Матяш, В. Риндюк – навчання математики з використанням цифрових навчальних платформ та ін.);

– вищої освіти (М. Аверкіна, Ю. Лихошерстова – цифрові платформи в процесі інтерактивного навчання; А. Геревенко, Т. Ільїна, Л. Ібрагімова – використання цифрових платформ для підвищення якості професійної освіти; Л. Гончар, С. Головка, Г. Кульбака, Г. Попова – використання цифрових платформ у процесі підготовки економістів нового покоління; А. Кондрашова, Т. Лисенко, С. Мойсеєнко – роль цифрових платформ у процесі вивчення англійської мови студентами ЗВО; Н. Родінова – використання цифрових платформ для формування медіаграмотності в здобувачів вищої освіти; І. Толмачова – використання освітніх цифрових платформ у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи та ін.);

– післядипломної освіти (О. Кохановська, Н. Слюсаренко – використання засобів цифрової дидактики в післядипломній педагогічній освіті; О. Самойленко – використання цифрової освітньої платформи на курсах підвищення кваліфікації; Т. Собченко – використання цифрових платформ у післядипломній педагогічній освіті та ін.).

Аналіз психолого-педагогічної літератури уможливив зазначити, що на сучасному етапі проблему використання різних цифрових освітніх платформ досліджували: платформи microsoft teams (Н. Белікова, С. Індіка, О. Ковальчук, О. Хомік та ін.), інтерактивні платформи Kahoot (Ю. Горбань, О. Скаченко та ін.), Mentimeter (Л. Бойко, О. Бенюк, С. Добровольська, К. Кириленко, О. Кундеревич, В. Стратюк та ін.), Flipgrid (Т. Близнюк, Н. Бугаєць та ін.), платформи дистанційного навчання (О. Бунятян, В. Валуйський, І. Коржик, О. Кузнєцов, О. Лебідь, М. Львов, І. Малукова, К. Осадча та ін.), освітні

платформи в е-навчанні (В. Козлов, О. Коневщинська та ін.), платформа ACCENT (В. Любарець та ін.) тощо.

Вітчизняні науковці значну увагу приділили дослідженню умов формування, вимог, підходів до змісту та оцінювання, особливостей розвитку цифрової компетентності (у здобувачів у закладах вищої педагогічної освіти (О. Базелюк, Н. Бахмат, О. Браславська, С. Бубній, Л. Гаврілова, С. Красильников, Г. Красильникова, М. Моїсєєнко, Л. Озерова, Н. Опушко, А. Самко, М. Севастьянова, К. Січкаренко, та ін.), у післядипломній педагогічній освіті (І. Воротнікова, О. Мелашенко, Н. Морзе, А. Самко, Т. Сандуляк, Т. Собченко, О. Стечкевич, О. Стойка, В. Ратушний, С. Толочко та ін.)) та інформаційно-комунікаційної й інформативної компетентності (О. Бойцова, В. Биков, І. Дроздова, А. Костюченко, І. Малицька, О. Овчарук, В. Прокопчук, С. Саяпіна, О. Спірін, Н. Сороко, Г. Федорук, О. Фурман, Л. Чернікова та ін.).

Зауважимо, що вітчизняні вчені О. Базелюк, І. Воротнікова, Н. Дементієвська, О. Захар, Н. Морзе, Т. Нанаєва, О. Пасічник, Л. Чернікова розробили проєкт на виконання Наказу МОН України № 38 від 15 січня 2019 р. «Опис цифрових компетентностей педагогічних працівників», що містить вимоги до структури та рівнів цифрової компетентності, необхідних для успішного здійснення професійної діяльності педагогічними працівниками в умовах розвитку цифрового суспільства (Морзе, Базелюк, Воротнікова, Дементієвська, Захар, Нанаєва, Пасічник, & Чернікова, 2019).

Попри значну кількість наукових праць, розробок, проєктів, опису практичного досвіду чимало питань усе ще залишаються не розкритими, зокрема потребують подальшого дослідження питання щодо особливостей використання цифрових платформ для підвищення якості післядипломної педагогічної освіти.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті полягає у висвітленні особливостей використання цифрових платформ для підвищення якості післядипломної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Цифровізація освіти – один із пріоритетів МОН України, що визначено в нормативно-правових документах, а саме: Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про Національну програму інформатизації», «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Концепції освіти дорослих» та ін.; указах Президента України «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України», «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» та ін.; постанові Кабінету Міністрів України «Концепція цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 р.; накази МОН України «Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси», «Про затвердження Положення про Національну освітню електронну платформу», «Деякі питання організації дистанційного навчання», «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій» та ін.; листи МОНУ «Про розміщення вебсайтів закладів освіти», «Про впровадження інформаційної системи управління освітою „ІСУО”» та ін.

Так, у Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» (від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР, зі змінами від 16.12.2020 р. № 1089-

IX) одним із основних напрямів інформатизації визначено інформатизацію науки, освіти та культури, що спрямовуватиметься на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту освітнього процесу, упровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що уможливить розв'язання проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог (індивідуалізація навчання, організація систематичного контролю знань, можливість урахувати психофізіологічні особливості кожної дитини тощо). Результатами інформатизації освіти мають бути розвиток інформаційної культури людини (комп'ютерної освіченості); розвиток змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів; скорочення терміну й підвищення якості навчання та тренування на всіх рівнях підготовки кадрів; інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності; удосконалення управління освітою; кадрове забезпечення всіх напрямів інформатизації України через спеціалізацію та інтенсифікацію підготовки відповідних фахівців. Також зауважено, що першочерговим завданням є створення глобальної комп'ютерної мережі освіти та науки (Про Концепцію Національної програми інформатизації, 2020).

Суголосні з думкою Е. Железнякової, В. Зміївської та ін., що цифровізація освіти в Україні потребує об'єднання зусиль учених і практиків педагогічної та психологічної наук, фахівців цифрових технологій для міждисциплінарного розв'язання сучасних проблем організації освітнього процесу за умови використання цифрових платформ (Железнякова, Зміївська, 2024: 131).

Учені визначають цифрову платформу як ключовий інструмент цифрової трансформації, що забезпечує інформаційний обмін і транзакції між значною кількістю користувачів (Січкаренко, 2018), віртуальний майданчик, інформаційно-комунікаційне середовище, що забезпечує академічний контент, продуктивну діяльність, комунікацію та інтерактивну взаємодію учасників процесу, оцінювання, а також є програмно-технічним засобом, що забезпечує доступ до цифрового освітнього середовища всіх учасників у будь-який час із будь-якої точки світу та забезпечує освітній процес у дистанційній формі навчання (Железнякова, & Зміївська, 2024).

На основі аналізу наукових поглядів вітчизняних і зарубіжних учених, їхнього розуміння цифрових платформ як своєрідного механізму, що забезпечує вільний доступ користувачів до інформації, що в ній міститься, згрупуємо їх за:

- метою: створення ефективних ринків, поліпшення доступу до послуг, стимулювання інновацій (Xiaonan, & Tianyi, 2022);
- завданнями: управління транзакціями, забезпечення взаємодії, підтримка та розвиток екосистеми (Вишневецький, 2018);
- функціями: створення академічного контенту, організація продуктивної діяльності, інтерактивної взаємодії, оцінювання знань та надання інформації щодо організації освітнього процесу (Железнякова, & Зміївська, 2024); агрегація та кураторство, посередництво та координація, підтримка спільноти та комунікації (Seungyeon, Yujun, Jongpyo, & Seongcheol, 2023);
- характеристиками: відкритість, залученість, мережева структура, широкий спектр послуг (Castell, Kiefer, Schubach, Schumann, Graf-Vlachy, & König, 2021); технологічне посередництво, забезпечення взаємодії між користувачами та виконання завдань (вибір залежить від галузі) (Bonina, Koskinen, Eaton, & Gawer, 2021);

– особливостями: масштабованість, персоналізація та рекомендації, екосистемний підхід (Yuni, 2022); стимулювання інновацій, продуктивність, інтенсифікація взаємодії, інтерактивність, доступність до навчальних матеріалів під час вивчення дисципліни, індивідуалізація та диференціація навчання, об'єктивне оцінювання, формування сучасного цифрового освітнього середовища (Железнякова, & Зміївська, 2024).

Отже, вивчення поглядів вітчизняних і зарубіжних учених, особистий досвід уможлиблюють визначити цифрові платформи для закладів післядипломної педагогічної освіти як відкрите освітнє інформаційно-комунікаційне середовище, що забезпечує вільний доступ слухачів до навчальної інформації, сприяє демократичності, продуктивності, активізації взаємодії, інтерактивності, доступності, індивідуалізації, диференціації, об'єктивному оцінюванню навчання.

У закладах післядипломної педагогічної освіти найчастіше використовують такі платформи: Moodle, Google Classroom, Canvas, Microsoft Office 365, Kiddle, Edmodo, Prometheus, Coursera, edX, Udemu, Udacity, Stanford online тощо. Так, для підвищення якості освіти, демократичності навчання в закладах використовують такі платформи:

– Coursera, edX, Khan Academy, Udacity та ін. забезпечують доступ до освітніх ресурсів (курсу, підручника, статті, відеолекції тощо) тощо;

– Blackboard, Moodle, MaxSite CMS, Drupal, Joomla та ін. сприяють самостійному вивченню та підтримці навчальних курсів в онлайн-режимі, перевірці знань (тести, опитувальники), комунікації зі студентами (чат, форум), навчанню в зручний час і в будь-якому місці тощо;

– Zoom, Google Meet забезпечують проведення онлайн-занять (лекції, практичні), консультацій, конференцій та відеозв'язку тощо;

– Google Classroom сприяє публікації й оцінюванню завдань, створенню навчальних курсів, організації спільної роботи, можливості надавати завдання та коментувати роботи здобувачів тощо;

– Canvas забезпечує роботу в реальному часі кількох користувачів над одним проектом та його онлайн-публікацію, експорт робіт у різних форматах, створення та редагування GIF-анімацій та відео тощо;

– Udemu пропонує онлайн-курси, що допоможуть самовдосконалити професійні навички;

– Cisco Packet Tracer, Labster, Virtual Labs та ін. наближають навчання до реальності, підвищують зацікавленість здобувачів до навчання тощо;

– Google Forms, Kahoot!, Quizlet забезпечують швидкий зворотний зв'язок від викладачів та автоматизовану оцінку знань тощо;

– Classtime дозволяє створювати інтерактивні навчальні додатки, організовувати моніторинг освітнього процесу й реалізовувати індивідуальний підхід щодо здобувачів тощо;

– Flippity надає цифрові інструменти, що допомагають створювати інтерактивні вправи та завдання в ігровій формі тощо;

– Infogr.am, Plotly поєднує навчальні програми, інструкції та оцінювання для покращення досвіду навчання учнів, допомагає під час створення інтерактивної візуалізації тощо;

– Facebook, Instagram та ін. – для забезпечення комунікації (Гуревич, 2005; Осадча, Осадчий, Спірін, & Круглик, 2021; Стинська, Ящишин, Янків, & Стинський, 2021; Сотніченко, 2024).

Зазначимо, що використання цифрових платформ у закладах післядипломної педагогічної освіти охоплює широкий спектр інструментів – від онлайн-курсів до інтерактивних симуляцій та систем навчання на основі штучного інтелекту та відіграє провідну роль у процесі підвищення якості освіти дорослих учнів, забезпечує ефективне навчання, швидке отримання знань, формування професійно-педагогічних компетентностей тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, використання цифрових платформ в освітній діяльності закладів післядипломної освіти сприяє задоволенню різноманітних навчальних стилів і вподобань, спільному навчанню, зворотному зв'язку й оцінюванню в режимі реального часу, активній взаємодії між здобувачами, здобувачами та викладачем на відстані, відкриває широкі можливості для експериментального навчання завдяки використанню імерсивних технологій, трансформує можливості безперервної освіти та навчання впродовж життя для професіоналів на всіх етапах їхнього кар'єрного росту, посилює співпрацю та взаємозв'язок між здобувачами, викладачами, ученими й експертами з усього світу та підвищує якість освіти, формує компетентного фахівця та як результат посилює конкурентоспроможність педагогів на ринку освітніх послуг.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Вишневецький, О.С. (2018). Цифрові платформи як ядро цифровізації економіки. *Цифрова економіка* : збірник матеріалів Національної наук.-метод. конф. (4–5 жовтня 2018 р. Київ). Київ: КНЕУ, 63–66.

Гуревич, Р.С. (2005). Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навч. посіб. для студ. пед. ВНЗ і слухачів ін-тів післядипломної пед. освіти. Вінниця: ООО «Планер».

Железнякова, Е.Ю., & Зміївська, І.В. (2024). Цифрова платформа як інструмент цифровізації освіти. *Бізнес Інформ.* (3). 129–135.

Морзе, Н.В., Базелюк, О.В., Воротнікова, І.П., Дементієвська, Н.П., Захар, О.Г., Нанаєва, Т.В., Пасічник, О.В., & Чернікова, Л.А. (2019). Опис цифрової компетентності педагогічного працівника (проект). *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету.* (спецвип.). 1–53.

Осадча, К., Осадчий, В., Спірін, О., & Круглик, В. (2021). Реалізація індивідуалізації та персоналізації навчання засобами MOODLE. *Молодь і ринок.* (1 (187)). 38–43.

Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР (зі змінами від 16.12.2020 р. № 1089-IX). Відомості Верховної Ради (ВВР), 1998, № 27-28, ст. 182 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-vr/ed20220101#Text>

Січкаренко, К.О. (2018). Цифрові платформи: підходи до класифікації та визначення ролі в економічному розвитку. *Причорноморські економічні студії.* (35(2)). 28–32.

Сотніченко, Ю. (2024). Роль цифрових платформ в підвищенні якості освіти фахівців з телекомунікації. *Педагогічна Академія: наукові записки.* (9).

URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/273>

Стинська, В., Ящишин, З., Янків, О., & Стинський, В. (2021). Використання цифрових освітніх платформ у процесі підготовки майбутніх викладачів ЗВО. *Молодь і ринок*. (5/191). 21–25.

Bonina, C., Koskinen, K., Eaton, B., & Gawer, A. (2021). Digital platforms for development: Foundations and research agenda. *Information Systems Journal*. (31(6)). 869–902.

Castell, C., Kiefer, J., Schubach, S., Schumann, Jan H., Graf-Vlachy, L., & König, A. (2021). Integrating digital platform dynamics into customer orientation research: A systematic review and research agenda. *Journal of Business Research*. (63). URL: <https://surl.li/fdevrf>

Seungyeon, H., Yujun, P., Jongpyo, K., & Seongcheol, K. (2023). Research trends of digital platforms: A survey of the literature from 2018 to 2021. *Telecommunications Policy*. (47(8)). URL: <https://surl.li/tzlrff>

Xiaonan, Q., & Tianyi, F. (2022). Land rent theory and rent research of digital platform enterprises. *Journal of Digital Economy*. (2). 52–63.

Yuni, W. (2022). Rightful resistance: How do digital platforms achieve policy change? *Technology in Society*. (74). URL: <https://surl.li/qbluqg>

REFERENCES

Vyshnevskiy, O.S. (2018). Tsyfrovi platformy yak yadro tsyfrovizatsii ekonomiky. *Tsyfrova ekonomika : zbirnyk materialiv Natsionalnoi nauk.-metod. konf. (4–5 zhovtnia 2018 r. Kyiv)*. Kyiv: KNEU, 63–66. [in Ukrainian].

Hurevych, R.S. (2005). Informatsiino-telekomunikatsiini tekhnolohii v navchalnomu protsesi ta naukovykh doslidzhenniakh: navch. posib. dla stud. ped. VNZ i slukhachiv in-tiv pisliadyplomnoi ped. osvity. Vinnytsia: OOO «Planer». [in Ukrainian].

Zhelezniakova, E.Iu., & Zmiiivska, I.V. (2024). Tsyfrova platforma yak instrument tsyfrovizatsii osvity. *Biznes Inform.* (3). 129–135. [in Ukrainian].

Morze, N.V., Bazeliuk, O.V., Vorotnikova, I.P., Dementiievskaya, N.P., Zakhar, O.H., Nanaieva, T.V., Pasichnyk, O.V., & Chernikova, L.A. (2019). Opys tsyfrovoy kompetentnosti pedahohichnoho pratsivnyka (proekt). *Vidkryte osvithne e-seredovyshe suchasnoho universytetu. (spetsvyp.)*. 1–53. [in Ukrainian].

Osadcha, K., Osadchyi, V., Spirin, O., & Kruhlyk, V. (2021). Realizatsiia indyvidualizatsii ta personalizatsii navchannia zasobamy MOODLE. *Molod i rynek*. (1 (187)). 38–43. [in Ukrainian].

Pro Kontseptsiiu Natsionalnoi prohramy informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 04.02.1998 r. № 75/98-VR (zi zminamy vid 16.12.2020 r. № 1089-IX). Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 1998, № 27-28, st. 182. [Online]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-vr/ed20220101#Text> [in Ukrainian].

Sichkarenko, K.O. (2018). Tsyfrovi platformy: pidkhody do klasyfikatsii ta vyznachennia roli v ekonomichnomu rozvytku. *Prychornomorski ekonomichni studii*. (35(2)). 28–32. [in Ukrainian].

Sotnichenko, Yu. (2024). Rol tsyfrovyykh platform v pidvyshchenni yakosti osvity fakhivtsiv z telekomunikatsii. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky*. (9). [Online]. URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/273> [in Ukrainian].

Stynska, V., Yashchyshyn, Z., Yankiv, O., & Stynskyi, V. (2021). Vykorystannia tsyfrovyykh osvitynikh platform u protsesi pidhotovky maibutnikh vykladachiv ZVO. *Molod i rynek*. (5/191). 21–25. [in Ukrainian].

Bonina, C., Koskinen, K., Eaton, B., & Gawer, A. (2021). Digital platforms for development: Foundations and research agenda. *Information Systems Journal*. (31(6)). 869–902. [in English].

Castell, C., Kiefer, J., Schubach, S., Schumann, Jan H., Graf-Vlachy, L., & König, A. (2021). Integrating digital platform dynamics into customer orientation research: A systematic review and research agenda. *Journal of Business Research*. (63). [Online]. URL: <https://surl.lu/fdevrf> [in English].

Seungyeon, H., Yujun, P., Jongpyo, K., & Seongcheol, K. (2023). Research trends of digital platforms: A survey of the literature from 2018 to 2021. *Telecommunications Policy*. (47(8)). [Online]. URL: <https://surl.li/tzlrff> [in English].

Xiaonan, Q., & Tianyi, F. (2022). Land rent theory and rent research of digital platform enterprises. *Journal of Digital Economy*. (2). 52–63. [in English].

Yuni, W. (2022). Rightful resistance: How do digital platforms achieve policy change? *Technology in Society*. (74). [Online]. URL: <https://surl.li/qbluqg> [in English].

АНОТАЦІЯ

У статті зазначено, що цифровізація освіти в Україні потребує об'єднання зусиль учених і практиків педагогічної та психологічної наук, фахівців цифрових технологій для міждисциплінарного розв'язання сучасних проблем організації освітнього процесу за умови використання цифрових платформ. На основі аналізу наукових поглядів вітчизняних і зарубіжних учених виокремлено мету, завдання, функції, характеристики, особливості цифрових платформ. Узагальнено наукові погляди представників психолого-педагогічних досліджень і визначено цифрові платформи для закладів післядипломної педагогічної освіти як відкрите освітнє інформаційно-комунікаційне середовище, що забезпечує вільний доступ слухачів до навчальної інформації, сприяє демократичності, продуктивності, активізації взаємодії, інтерактивності, доступності, індивідуалізації, диференціації, об'єктивному оцінюванню навчання. Звернено увагу, що для підвищення якості освіти, демократичності навчання в закладах післядипломної освіти використовують такі платформи: Moodle, Google Classroom, Canvas, Microsoft Office 365, Kiddle, Edmodo, Prometheus, Coursera, edX, Udemy, Udacity, Stanford online тощо. Констатовано, що використання цифрових платформ в освітній діяльності закладів післядипломної освіти сприяє задоволенню різноманітних навчальних стилів і вподобань, спільному навчанню, зворотному зв'язку й оцінюванню в режимі реального часу, активній взаємодії між здобувачами, здобувачами та викладачем на відстані, відкриває широкі можливості для експериментального навчання завдяки використанню імерсивних технологій, трансформує можливості безперервної освіти та навчання впродовж життя для професіоналів на всіх етапах їхнього кар'єрного росту, посилює співпрацю та взаємозв'язок між здобувачами, викладачами, ученими й експертами з усього світу й підвищує якість освіти, формує компетентного фахівця та як результат посилює конкурентоспроможність педагогів на ринку освітніх послуг.

Ключові слова: післядипломна педагогічна освіта, цифрові платформи, дорослий учень, цифровізація освіти, якість освіти.

УДК 374.7.018.43/.46

**DISTANCE LEARNING IN POSTGRADUATE PEDAGOGICAL
EDUCATION: ESSENCE AND FEATURES**

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ**

Людмила Цибулько

доктор педагогічних наук, професор

E-mail: luda.czibulcko@gmail.com

ORCID: 0000-0 003-1201-3215

ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Liudmyla Tsybulko

D.Sc. in Pedagogy, Professor

E-mail: luda.czibulcko@gmail.com

ORCID: 0000-0 003-1201-3215

SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukrain

ABSTRACT

The article emphasizes that distance learning is an effective tool for improving qualifications in postgraduate education institutions, which contributes to the consolidation of efforts between adult students (learning) and teachers (teaching). It is noted that the definition of the essence of the concept under study by domestic scientists and personal experience made it possible to outline distance learning in postgraduate pedagogical education institutions as one of the forms of organizing the educational process of training and retraining of pedagogical workers, which contributes to the transfer and assimilation of psychological and pedagogical knowledge, skills, skills, and abilities within a specific subject, in which classes are conducted using modern ICT technologies and media resources (the Internet, social networks, mobile applications, etc.) under the condition of territorial remoteness of the teacher and the applicant (educational worker), the independence and autonomy of adult learners, and ensures their further productive professional and pedagogical activity. It is emphasized that the main goal of distance learning in a postgraduate pedagogical education institution is to provide educational services to adult learners, regardless of their location and physical abilities, to improve the quality of education, the competitiveness of specialists by creating a unified information space for the educational institution and applying modern ICT technologies in teaching at certain educational levels in accordance with state educational standards, training programs, retraining, and professional development of pedagogical workers. The features of distance learning in postgraduate pedagogical education institutions are highlighted. It is stated that distance education in postgraduate teacher training institutions is aimed at developing the professional, communicative, information and digital, and self-educational competencies of teaching staff.

Key words: postgraduate teacher training, distance learning, adult learners, the essence and features of distance learning.

Актуальність теми. Ситуація глобальної пандемії, карантинні обмеження,